Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Ленин—Сталин паша верч кучедалаш ямде лий!

Ямде лий

ВЛКСМ МАРОБКОМЫН ОРГАНЖЕ

Адрес: Йошкар-Ола, Совет пӧрт, „Ямде лий“ редакций.

СТАЛИНСКИЙ ЗАБОТЫН КЕЧЫЖЕ ЙЫМАЛНЕ ЙОЧА-ШАМЫЧЫН СПОСОБНОСТЬЫШТ ДА ТАЛАНТЫШТ МОТКОЧ СӦРАЛ САДЫСЕ ПЕЛЕДЫШ ГАЙ ПЕЛЕДАЛТЫТ *(А. Жданов).*

КУАНЫМАШАН ПАЙРЕМ

Марийский государственный театреш, 24 июньышто, пиалан йоча-шамычын творчествыштым ончымо республиканский олимпиада почылто. Тиде олимпиадылан йоча - шамыч шкеныштын шуко чапле пӧлекыштым ямдыленыт. Шке ныжылге парняшт дене тӱрлымӧ, пакчасе клумбеш сӧралын пелеДалтше пеледыш гай мотор тӱрыштым выставкыш конденыт. Выставкым ончаш пурышо-шамыч нине мотор тӱр-шамычым куанен, йӧратен ончат.

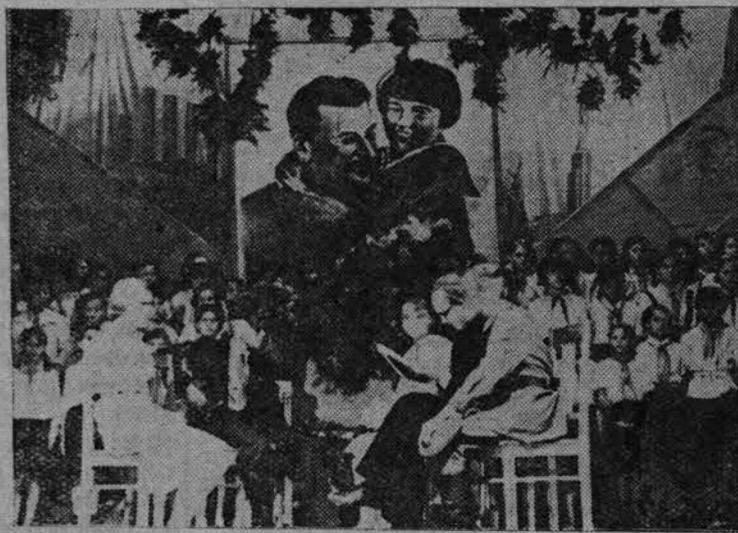
Тыгак выставкыш йоча-шамыч чаплын сӱретлыме сӱрет-ыштым конденыт. Тӱрлӧ модельыштым, сылне фотоснимкыштым выставкыш чумыреныт. Выставкыште мо гына уке, тыште мом гына от уж!

Йоча-шамыч шке творчествыштым ончымо республиканский олимпиадылан уло кумылышт дене ямдылалтыныт. Нуно, тунемме ийым чаплын эртарышаш верч кучедалын, школышто сай шинчымашым налын, шке творчествыштын пеледалтмыжым ончымо олимпиадыш куанен толыныт. Тиде олимпиада — шкенан пеледалтше республикнан чыла йочаже-шамычлан кугу куанымашан пайрем.

Олимпиадыште кажне йочан выступленийже рӱжге совым кырымаш дене эрта. Нуно кажныжат сай дечат сай номер-шамыч дене выступатлат. Маргостеатрын кугу залже олимпиадым ончаш мийше-шамыч дене кажне кечын шыҥ темеш, нуно кумыл нӧлтын ончат.

Школьник да пионер-шамыч! Шкенан самырык талантна пеледашлан мемнан великий партийна, йӧратыме ачана, учительна Сталин чыла условийым пуэныт, нуно кече еда мемнан верч тыршат. Нувын кече еда тыршымыштым айста шкенан чапле пашана дене, наукым палышаш верч эшеат чот кучедалмына дене, шке творчествынам эше кумдан шарымына дене сулена! Мемнан чыла сай пашанам, пеледалтше творчествынам ончалын, йӧратыме Сталин ачана куанен каласыже:

— ОТЛИЧНО, ЙОЧА-ШАМЫЧ!

Йошкар-Оласе Пионер пӧртысӧ ансамбль „В счастливой стране—счастливые дети“ лӱман монтажым ончыктыш. Ты снимкыште те монтаж гыч сӱретым ужыда: профессор (Женя Смехов) ожнысо йӧсӧ илыш нерген каласкала.

Фото М. Чуршуковын.

ОЛИМПИАДЫШТЕ

24 июньышто Йошкар-Олаште, Маргостеатреш йоча - шамычын творчествыштым ончымо олимпиада почылто.

Кечывал деч вара 5 час жап. Маргостеатрын зрительный залыштыже пионер, тунемше да унала ӱжмӧ кугуен-шамычат улыт.

Сценыште — Марийский бумажный комбинатысе мурышо да куштышо пионерский ансамбль. Тудо „Марий калыкын историйже гыч страничка-шамыч“ лӱман монтажым ончыктылаш тӱҥале.

Умбакыже хоровой, хореографический да драматический кружок - шамыч выступатлышт.

25 июньышто Йошкар-Оласе школа - шамыч ден Пионер пӧрт выступатлышт. Пионер пӧртысӧ кукольный театр „По щучьему веленью“ лӱман спектаклым ончыктыш.

26 июньышто Горно-Марийский, Еласовский, Куженерский, Н-Тор‘яльский, Оршанский, Сотнурский районласе школа-шамыч выступатленыт.

Горно-Марийский район, Козмодемьянск средний шко лышто да 2 шо номеран начальный школышто тунемше-шамыч Бетховенын, Чайковскийын да моло композитор-шамычын музыкальный произведенийыштым сайын шоктышт. М.-Сундырский НСШ-ын хоржо кырык-марий муро-шамычым сайын мурыш, Рыбакова Галя ден Иртюков Миша марла куштышт.

Тор‘яльский район, Тошто Тор‘ял средний школышто тунемше Романов Володя, Соколов Леня, Иванов Витя, Оршанский район, Люльпанский детдом гыч Карамасова Мария физкультурно-акробатический номер-шамычым сайын исполнитлышт.

С. Чайкина.

Юный техник-шамычын экспонатышт

Республиканский олимпиадыште юный техник-шамычын пашаштым лӱмын ыштыме выставка дене ончыктымо.

Йошкар-Оласе 7-ше номеран школын 6-шо классыштыже тунемше Боря Винокуров чемоданеш радиоприемникым ыштен. Тиде радиоприемникым кеч кушкат пелен налаш лиеш. Тудын радиоприемникше 3 лампочкан, постоянный ток дене пашам ышта.

6-шо номеран школын 6-шо классыштыже тунемше Бахтин Виталий регеративный О—У-2 типан, постоянный ток дене пашам ыштыше радиоприемникым ыштен. Тудын радиоприемникше оҥа ӱмбалан ыштыме. Витя ыштымыже годым йоча-шамыч радиоприемникын могай устройствыжым да кузе паша ыштымыжым ужышт, манын шотыш налын. Тыгай радиоприемникым школышто тунемме годым кучылташ пӯтырак йӧнан.

Адак йоча - шамыч моло экспонатымат ямдыленыт. Теве 6-шо номеран школын 5-ше классыштыже тунемше Лева Штейнард киноаппаратым шке поген шынден. Кинотеатр дене пеҥгыде кылым кучен толмо дене, театр кудвечыште утильыште аппаратын луктын кудалтыме частьше-шамычын кийылтмыштым шуко ужын. Тиде утильысе частьла дене сай действующий ГОЗ киноаппаратым поген. Кином кид дене пӧртыктен ончыктымо олмеш, тудо киноаппаратыш вентиляционный моторым усовершенствоватлен шынден. Кином ончыктымо годым киноаппарат движенийыш механически колталтеш.

Ник. Кожаев.

Елембаевский НСШ-ыште тунемше-шамыч (Тор‘яльский район) Бастраков Серафим ден Бастракова Клаша яра жапышт годым струнный инструментым шоктат.

Фото Д. Зверевын.

Тиде—самырык садоводка ЛИЗА ИВАНОВА. Лиза кызыт мӧҥгыштыжӧ чапле садым ончен кушта. (Ронгинский район, „Ударник“ колхоз). Фото юный фотограф Вася Загайновын.

Марбумкомбинатысе Пионер пӧртын струнный оркестрже республиканский олимпиадыште выступатла.

Фото М. Чуршуковын.

59

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ ОЛИМПИАДЫН УЧАСТНИКШЕ-ШАМЫЧ ОЙЛАТ

Марий калыкын историйже гыч монтаж

Йоча творчествым ончымо республиканский олимпиадылан ме марий калыкын историйжым кӱчыкын художественно ончыкташ решитлышна. Тиде—изи паша огыл. Садлан ме ты пашаш виян пижна. Марий калыкын историйже нерген тӱрлӧ материалым Йошкар-Олаште, районлаште, колхозлаште поген кошташ вереште. Историйым каласкалаш мемнан нып чтецшамыч ойралтыч: Попов Шура, Миронова Лида, Попов Вена да Труднева Нюра. Зритель-шамычым нунын каласкалымышт ынышт нойыктаре манын, ме музыкальный, декоративный оформленийым пуртышна. Тидлан лийын, Казаньысе „Кинохроникыш" миен, Марийский республика нерген сниматлыме пленка - шамычым кондышна. Ансамбльна пӱтынек марийский национальный вургем дене ыле. Тудо кӱлеш верлаште марийский мелодий-шамычым, революционный муро-шамычым, родина нерген мурым мураш ямдылалте.

Ме мом ышташ шонышна — чыла ыштышна. Вучымо жапат толын шуо: Маргостеатрыште сцена почылто. Зритель - шамыч ончылно мотор картина: пычкемшалтын. Чодра. Кайык-шамычын мурымо йӱкышт шокта. Шенгелне марле вошт ялын декорацийже коеш. Пурла могырыштыла костер йӱла. Костер воктен йоча-шамыч. Учитель (Витя Евдокимов) ожнысо илыш нерген каласкалаш тӱҥалеш. Но умбакыже ме тыге ыштышна: каласкалаш учитель огыл, а лудшо-шамыч тӱҥальыч, тиде интереснырак. Тыге ме шкенан кугу программынам „Марий калыкын историйже гыч страничка-шамыч" лӱман монтажым тӱҥална. Шуко вере лудшо - шамычын каласкалымыштым муро, киножурнал-шамыч сӧрастарышт.

З. Я. Филипецкий.
Марбумкомбинатысе Пионер пӧртысӧ курштышо да мурышо ансамбльын художественный руководительже.

ВИТЯ ЕВДОКИМОВ Хасан ер деныс повар „лийын". Тудо „Две кастрюли, три котла" лӱман стих семын возымо ойлымашым каласкала (Марбумкомбинат).
Фото С. Чуршуковын.

Мемнан ансамбльна

Мемнан школышто самодеятельность паша ынде ятыр ий годсек эре саемын толеш. 2—3 ий ончыч мемнан самодеятельный коллектив хор гына манылтеш

ТАЯ ЖИГАДЛОВА (Марбумкомбинат). —республиканский детский олимпиадын участникше. Тудо „Кабардинка" танецым исполнятла.
Фото С. Чуршуковын.

ыле. А ынде мемнан коллективна мурышо да куршташ ансамбль лийын—ме чылаже 20-ын улына.

Ныл ий ончыч Пӧт'ял НСШ районный олимпиадыште первый гана участвоватлыш. Тунам ме первый верым нална.

1938 ийыште лийше детский районный олимпиадыштат участвоватлышна, тунамат первый верым налнна. Вот тений адакат Олимпиада эртаралтеш. Ындыже мыланна республиканский олимпиадыштат участвоватлаш пиал логале. Тиде выступленийлан ме виян ямдылалтна: кече коден репетицийым ыштащ, муро-шамычым эшеат сайынрак тунемаш, тӱшкан декламироватлаш тӱҥална. Йошкар-Олаште мемнан первый номерым исполнитлымекак зритель - шамыч тӱжге совым кырышт. Тунам ме шоналтышна: мемнан тыршымашна арам лийын огыл.

Мемнан ансамбльнам мураш дене туныктышо Илья Алексеевич Очетов вуйлата. Тудо мемнам пеш шукылан туныктылын. „Ямде лий" газетеш печаталтше „Зинуш", „Эн первый салютым тылат пуэна", „Рвезе коммунист" газетеш печаталтше „Куаныме мурымат" тудо туныктен. Илья Алексеевичым ме пеш пагалена, йӧратена. Тудын вуйлатыме дене мемнан школа концерт дене шуко яллаш коштеден. Чыла вереат мемнан коллективым куанен вашлийыт ыле.

Ончыкыжым ме шкенан школышто художественный самодеятельностым эшеат чот виянгдена.

Степанов Васлий.
Сотнурский район, Петьяльский НСШ-ысе ансамбльын членже.

Мый мурым мураш йӧратем

Мый школыш кошташ тӱҥалме деч ончычак мураш йӧратем ыле. Тунам йоча-шамыч деч але вес вере сӧрал мурым коламат, мӧҥгыштӧ тиде мурым мураш тунемам ыле. Но тунам мый ик мурыжымат пытармеш мурен моштен омыл. Южо мурын тӱҥалтышыжым, а южын мучашыжым гына муренам.

Школыш кошташ тӱҥалмеке мый мурым сайын ямдылен, школьный вечерыште выступатлаш тӱҥалынам.

Ик гана ме, тунемше-шамыч, Пионер пӧртыштӧ выступатлышна. Тунам мый „Пограничник" лӱман мурым мурышым. Очыни, сайын муренамат, мыйым Пионер пӧрт пелен ансамбльыш возалташ йодыч. Мый ансамбльыш возалтымат, тушко эре кошташ тӱҥальым. Тыге мыят, моло-шамыч дене пырля, йоча творчество олимпиадылан ямдылалташ пижым. Ме районный олимпиадыште первый верым нална.

Кызыт ме республиканский олимпиадыште выступатлышна. Тыште мый „Хасан" да „Дальневосточная" мурым мурышым.

Еҥ-шамыч ойлат: „Тыйын йӱкет яндар, сай йонгалтеш". Садлан лийын, мый солист лиям. Тений мый 2-шо классым сайын тунем пытаршым. Эше мыланем шуко тунемаш кӱлеш.

Лева Баранников.
Лопатинский Пионер пӧрт пелене ансамбльын членже.

Бумкомбинатысе средний школышто, 2-шо классыште тунемше, самырык мурызо—ЛЕВА БАРАННИКОВ.
Фото М. Чуршуковын.

Талантливый художник

Копшунов Леонид Йошкар-Оласе 9-ше номеран школын 7-ше классшым тунем пытарен. Рвезе художник сӱретлаш пеш йӧрата. Школышто яра жап годым парт коклаште чӱчкыдынак тудын сӱретлен шинчымыжым ужаш лиеш. Сӱретлаш шуко темым шке гыч шонен муэш.

Республиканский олимпиадын изобразительный искусство выставкыште тудын сӱретше-шамычым шуко ужаш лиеш. Теве Калининын, Карл Марксын, Энгельсын, Пушкинын, Кировын портретышт карандаш дене кугу, кӱжгӱ газеш сайын сӱретлыме улыт. Адак латкок тӱрлӧ пейзаж-шамычым пеш чаплын сӱретлен. Сӱретлымаште чия-шамычым мошген кучылтеш, чыла сӱретыштыжат пропорциональностым соблюдатлыме. Тугак тудын „Ворошилов на коне" да „В. И. Ленин" картиныже - шамыч пеш чаплын сӱретлыме улыт.

Леонид тыршен сӱретла, шке пашажым йӧрата. Выставкыште тудын сӱретше-шамыч молын деч ойыртемалт шогат.

Марбумкомбинатысе йоча-шамыч выступатлат. Шолаште — украинский танец, пурлаште — физкультурный кружок пирамидым ышта.
Фото С. Чуршуковын.

Шемнан творчествына

ЛАГЕРЬЛАШ!

Кече, рашын волгалт,
Муро, мӱндырк йоҥгалт,
Пырля мурза, теҥыз, чодра!
Барабанщик, перал,
Той пуч, чот шергылтал,
Таче ме каена лагерьлаш!
Сылне шошо ден пырля
Пуышна зачетым эллан,
Чеверын, парт, учебник, школна!
Угыч вийым погаш
Каена каналташ,
Лагерь, рвезе унам вашлиял!
Вуча мемнам чашкер,
Мурен йога энгер,
Шуко лийшаш сылне модышат.
Мемнан огна тичак
Оборонный значок-влак
Кечын йол дене чолгыж йолгат.
Чодра, энгер ӱмбач
Омым поктен умбак
Горн тораш йоҥгалте пеш виян.
Таче первый кече.
Лагерьна ӱмбалне
Мардеж ден йошкар флаг лойга.

Александр Колесов.

Йоча-шамычын творчествыштым ончымо республиканский олимпиадын участникше. Сотнурский район, Кужерский средний школын 8-ше классыштыже тунемше.

Рушла гыч кусарыме.

Республиканский олимпиадыште участвоватлыше ЛЕОНИД КОПШУНОВ (Йошкар-Ола, 9-ше школа, 7-ше класс) шуко портретым ыштылын. СНИМКЫШТЕ: Леонидын ыштыме потретше „В. И. ЛЕНИН".

Йошкар Армийыш каяльым

Йошкар Армийыш каяльым,
Чал кугызай воктенем.
Мый—рвезе, мурым колышталын,
Сеҥымаш-влак нерген шоналтем.

Шӧртнягше мӱндыр вер коеш,
Юж лӱнгалтме йӱк шокта.
Чодрат саламлал кодеш,
Тополь лыжган мутлана.

Палмемын чурийжым ужам,
Шонымаш чоҥешта тораш.
Шарнем теҥгыз гай уржам,
„Сулико" мур ушыш пура.

Кугызай, шонымем мо палыш,
Ойла лийше бой-влак нерген:
„Край гыч крайыш тушманым кырышна,
Керылтыт—кертына сеҥен.

Лий тый калыклан достойный,
Чот арале границам.
Тый пален лий: тиде эрык
Вӱр ден налылтын тунам".

Тудо шып лие, шоналтале
Эртен кодшо кечылам...
Порын-шыдын ончалалын,
Ужеш угыч тудо бойлам.

Вагон-шамыч ваш йӱкленыт,
Торжественный йӱк шоктен.
Каенам мый армийыш—границыш,
Дальный Востокыш поезд нангаен.

Евгений Шеретнев.

Йошкар-Оласе 7-ше номеран школын 10-шо классыштыже тунемше. Йоча творчествым ончымо республиканский олимпиадын участникше.

Рушла гыч кусарыме.

Чодра воктечын

Шемалге чодрам ошемдалын,
Оваралын кӱза тӱтыра.
Тул гай ӱжарам вашлиялын,
Каваште турийже мура.

Тӱтыра вошт чодрала ӱмбачын
Эр кече ончен шыргыжеш.
Юалге юж дене шарлалын,
Шӱшпык муро мӱндырк шергылтеш.
Ужар сылне чодра лоҥгыч лектын,
Ший энгерже шыман муралта.
Пеледалше пушенге йымачын
Пионер-влак муралын эртат.

Литкружок член—**Иванов Маркс.**
Оршанский район,
Люльпанский детдом.

САДЕМ

Адак уна семын
Чевер кеҥеж толын,
Ужаргалын пасу да чодра.
Кава чылт эрналын
Порсынла шарлалын
Турий сылне муржым мура.

Ошын койылдалын,
Садем пеледалтын,
Мардеж ден чӱчкалын шога.
Шып умыр кастене
Укшерла лонгаште
Шӱшпык-влакын мурышт йонга.

Шуэш шӧртньӧ шыже, —
Лектам садышкемже,
Олмам ден вишнемым погем.
Чевер кечеш кӱшӧ
Эн первый саскамжым
Йӧратыме Сталинлан колтем.

Данилов Борис
Н-Тор'яльский район,
„Чобык" колхоз.

Йошкар-Ола. Ленинский сад.

БЛАГОДАРНОСТЬ

(Ойлымаш)

Кече чодра ӱмбак кӱзен, шокшо йолжо - шамычым йыр шаралын, мланде ӱмбалым вӱчка. Ала кушто—мӱндырнӧ куку мура. Корно воктенсе тыгыде чашкерлаште шӱшпык - шамычын шошо эрым саламлыме музыкышт шергылтеш. Теве корно гоч, шолшо пучымышла койын, шоҥшо кудал эрта. Шкет шогышо кугу пистыште мӱкш-шамыч эгат. Сылне шошо эр! Чыла чонан помыжалтын, пашашке пижеш.

Корно дене кок йоча толгыч койыт. Нуно коктынат арун чиеныт, йошкар галстукан улыт. Коктынат шыргыжалын, сылне эрлан куанен ошкылыт. Нуно Казаньыш ончен кошташ каят.

— Аркаш, — манеш Вачий,—айда йыр каймеш, вик кӱртньӧ корныш лектына.

— Айда, а тый корным муат мо?—йодеш Аркаш.

Тыге кутырен, корно гыч корангын, нуно чодра покшек пурен, йолкорно дене ошкылыч.

— Вачий, тый Казаньыште мом налаш шонет?—йодо Аркаш.

— Мый фотоаппаратым налнем, а тый?

— Мый гын, готовальным да футбольный мячым налнем.

Кӱртньӧ корно кӱшнӧ—насып ӱмбалне кия. Кок рельс лентыла койын мӱндыркӧ йылгыжыт, а умбалне иктыш ушнымыла койыт. Шпал ӱмбачын ошкылаш пешак сай, южгынам куржынат колтат.

— Чу,—манеш Аркаш, — ончо: рельс ала-молан торлен каен, поезд тывеч эртен ок керт, крушений лиеш. Вашке Йошкар - Ола гыч поезд толшаш. Аркаш рельсыш вуйжым пыштен колыштеш.

— Толеш, йӱкшӧ шокта! — кычкыра Аркаш.

— Аркаш, тый тышак код, а мый поезд ваштареш куржам, — пелештыш да, галстукшым руден, Вачий поезд толшаш велыш куржо. Поезд але ок кой, но йӱкшӧ шокта. Теве ик савуртыш гыч поезд кудал лекте. Вачий галстукшым рӱза, ала мом кычкыра, умылаш ок лий. Вачий лӱдын, вет крушений лийын кертеш. Но поезд эркынеште, шойык парым шыжыктен тормозым пуыш. Аркаш рельс гыч коранге галстукшым рӱза, чарнаш йодеш. Аркаш дек 9—10 метр шуде поезд шогале. Паровоз гыч машинист да кочегар тӧрштен лектыч.

— Мо тугай? — икганаште йодыч.

Вачий куржын толын, кутыренат ок керт.

—Рельс... шке верыштыже огыл... — пыкше каласыш.

Чыланат рельсым миен ончышт.

— Да, пеш лӱдмашан улмаш. Молодец улыда! Уке гын крушений лиеш ыле.

Рельсым тӧрлатышт. Тиде жапыште станций начальник куржын толын шуо.

— Те, молодец-шамыч, куш каеда?—начальник йодо.

— Казаньыш,—мане Аркаш.

— Ну, поездыш шичса, каена!—Нуным вӱчкалтен, вагоныш пуртыш. Поезд кужу йӱкым луктын, адакат ончык чымалте.

* *
*

Казаньыш миен толмеке, кок арня гыч, вожатый отрядной сбор нерген увертарыш.

— Сборыш ала могай командир толын,—йоча-шамыч ойлат. А Вачий ден Аркаш тунамак палышт: тиде станций начальник нунын пашашт нерген ойлаш толын.

Сборышто саде „Командирет" тыгай приказым лудын лекте:

„16 №-ан пионерский отрядын пионерже-шамыч: Иванов Васлий ден Егоров Аркадий 5-ше номеран товарный составым крушений деч утареныт. Нуно тыге пионер семын ыштеныт да Родинылан кугу полышым пуэныт. Нунылан благодарностьым об'явитлем да „Артек" лагерьыш путевкым пуаш кӱштем.

Л. Каганович."

Пионер-шамыч изи геройшамычлан совым кырат. Вачий ден Аркаш ӱстел дек лектыт. Вожатыйын „Ленин—Сталин паша верч кучедалаш ямде лийза"—манмылан Вачий ден Аркаш икганаште каласышт:

— Эре ямде улына!

Миша Актуганов.
Волжский район,
Помарский средний школа.

ЛИТВАШТЕ, ЛАТВИЙЫШТЕ ДА ЭСТОНИЙЫШТЕ МО ЛИЙЫН

Кодшо ийын шыжым Советский Союз ден Литва ваш полшымо нерген договорым ыштевыт. Тиде договор почеш Литван икмыняр верлаштыже советский войска-шамычым шогалтыме ыле.

Но литовский правительство тиде договорым честно шуктен огыл.

Литовский полиций правительствын южо членыштын вуйлатымышт почеш военный тайным виеш да лӱдыктен йодышташлан лийын, мемнан икмыняр йошкарармеец - шамычым шолыштыныт. Теве, мутлан, Писарев ден Шмавгонц военнослужащий- шамычым руалтен ала-могай пычкемыш подвалышке нангаеныт, нуным кырены, ятыр кече кочкашат, йӱашат пуэн огытыл. Тыге нуын деч мемнан танковый бригада нерген: тудын вооруженийже могай улмо, кушко кусныншашыже нерген тулеч моло сведений-шамычымат палаш тӧченыт. Писарев ден Шмавгонц икмыняр жап гыч нунын деч утлен куржын, шке воинский частьышкышт пӧртылын кертыныт. Литовский провокатор-шамыч вес советский военнослужащий—Бутаев ӱмбакат тыгак нападатленыт да тудымат нангаеныт. Советский правительствын литовский власть деч Бутаевым колташ требоватлымекыже, полиций тудым пуштын да вара колышо капшым пуэн. Литваштак шолыштмо военнослужащий Шутовым кызыт мартеат мумо огыл.

Литовский правительство литовский калыкым Йошкар Армий ваштареш сырыкташ тӧчен. Литовский власть-шамыч Литваште мемнан воинский часть-шамычлан казармым ыштыше литовский техник ден пашазе-шамычым арестоватленыт. Мемнан воинский частьласе столовыйлаште, прачечныйлаште пашам ыштыше-шамычым литовский власть-шамыч концентрационный лагерьлашке колтылыныт.

СССР договорышто Литва ваштареш шогышо нимогай союзым але договорым нигӧ денат ышташ огыл, манын обязательствым пуэн ыле, тыгак Литват СССР ваштареш шогышо нимогай союзым але договорым нигӧ денат ышташ огыл манын обязатлалтын ыле.

Мемнан эл Литвалан пумо обязательствыжым честно шуктен да шукта.

Советский правительство шке инициативыже дене Литвалан Вильно олам пуэн, а вет такше ме тидым ышташ обязан онал ыле.

Литовский правительство гын, тыштат шке обязательствыжым шакшын пудыртен. Ондак Латвия ден Эстонийын Балтийский Антанта манме военный союз улмаш. Вара СССР дене договорым ыштымеке, тиде военный союзышко Литват пурен. А тиде военный союзшо мемнан эл ваштареш улмаш. Тиде кум государство - шамычын генеральный штабышт СССР деч шылак секретный совещанийышке погынен, антисоветский план-шамычым ыштылыныт.

Чыла тиде советский правительствын договорым тӱрыс шуктен шогымашым тӱрыс обеспечитлен кертше мерым ыштымашке шуктен. СССР литовский правительство деч Литван внутренний паша министрже Скучасым да политический полицийын департамент начальникше Повелайтисым кызытак судыш пуаш требоватлен.

СССР тыгак Литваште советско-литовский договорым честно шуктен шогышо да тиде договорын тушманыштым кучен кертше правительствым кызытак ышташ требоватлен.

Ваш полшымо нерген советско - литовский договорым шуктышашлан лийын, советский правительство Литван тӱҥ центрлашкыже кӱлеш наре советский войскам пурташ Литва деч требоватлен.

Литовский правительство тиде требованийым приниматлен.

Литван правительствыже отставкыш лектын. А литовский президент Сметова да ондакысе правительствын членышт шке калыкыштым предатлен, граница вес велыш куржыныт. Скучас ден Повелайтисат нунын дене пырля куржаш тӧчевыт, но нуным граница лишан кученыт да арестоватленыт.

Литваште ынде у правительствым ыштыме. Правительствым литовский журналист, ондакысе народный учитель, Юстас Палецкис вуйлата. Элыште реакционный, противонародный строй ваштареш кучедалмыжлан, ондакысе правительство тудым Литва гыч поктен колтен улмаш да тудо але шукерте огыл велэ шке родинышкыже пӧртылын.

У литовский правительство чыла эл денат сай отношенийым кучаш тӱҥалшашыже нерген да СССР дене дружеский отношенийым тӱрлӧ семын пеҥгыдемдаш, ваш полшымо нерген советско-литовский договорым добросовестно шукташ тӱҥалшашыже нерген заявитлен.

Правительство тудын эн тӱҥ заботыжо—калыкын илышыжым саемдымаш, просвещенийым, культурым виянгдымаш, манын заявитлен.

У правительство литовский тюрьма-шамыч гыч политзаключенный - шамычым утарен.

Литвашке у советский воинский часть-шамыч пуреныт. Нуным калык чыла вереат куанен вашлийын

* * *

Советский Союз кодшо ийыште Литва дене ыштыме гай договорым Латвия да Эстония денат ыштен.

Советский Союз тиде договор-шамычымат честно шуктен шога. Латвийын да Эстонийын правительствышт гын, договорым нарушитлевыт. Нуно эше ондакак шке коклаштышт заключитлыме антисоветский военный союзым пытарен огытыл велэ огыл, а тудым эше утларак гына шареныт. Тиде антисоветский союзышко Литвам пуртымышт ситен огыл, эше тушко Финляндийымат шупшаш т о л а ш е н ы т. Кодшо ийын декабрьыште, тений мартыште—Советский Союзым дене договор заключитлыме деч вара, кок секретный конференцийым эртареныт, тушто мемнан эл ваштареш военный плавым шоненыт.

Тиде Латвийын да Эстонийын Советский Союз дене мирно, келшен илаш шоныдымыштым ончыкта.

Тидлан лийын, советский правительство Латвия да Эстония деч СССР дене ыштыме договорым честно шуктен кертше правительствым кызытак ышташ требоватлен.

Тыгак советский правительство Латвийышке да Эстонийышке кӱлеш наре советский войска-шамычым пурташ требоватлен. Тиде советско-латвийский да советско-эстонский ваш полшымо нерген договорым шукташлан да советский гарнизоным провокационный действий деч аралашлан кӱлеш.

Латвийын да Эстонийын правительствышт тиде требованийым приниматленыт.

Латвийский да эстонский правительство - шамыч отставкыш лектыныт.

Латвийын да Эстонийын тӱҥ центрлашкышт мемнан воинский часть-шамыч пуреныт. Тыштат, Литвасе семынак, мирым да дружбым кондышо советский войска-шамычым калык куанен вашлийын.

(„Пионерская правда“ гыч).

Воронежский область, Таловский районышто ик йогын вӱдат уке. Садлан шуко колхоз-шамыч тошто пӱям эрыкташ да у пӱям ышташ кугу вийым пыштеныт. Нунын примерышт почеш мемнан элысе колхоз-шамыч водоемым: пӱям, ерым, бассейным ыштат. СНИМКЫШТЕ: „Железнодорожник“ колхозын ик пӱяже.

Фото С. Антюфеевын (ТАСС).

Кол кучымаште

Мемнан ял деч Какшан вӱд дек тора огыл. Тиде вӱдыштӧ пеш шуко тӱрлӧ кол-шамыч илат. Кол эрдене да кастене чот чӱнга.

Но мый кол кучаш, шукыж годым шолым дене коктын, эрдене коштына.

Эрдене энгерыште пеш тымык. Тыгай тымык, ояр кечыште кол чот чӱнга. Шолым дене коктын поплавокым гына ончен шинчена.

Колым кучен ситарымек мӧнгӧ пӧртылына. Мӧнгыштына авана тамле кол шӱрым шолтен пукша.

Ваня Коротков.
Йошкар-Олинский район,
„Павлово“ колхоз.

У книга-шамыч

Маргосиздат марийский поэт, писатель-шамычын у произведенийыштым печатлен луктын.

Самырык поэт Чалай Васлийын „Лирика“ лӱман стих - шамыч сборнике, Ивановын „Ӱчӧ“ пьесше, Мичурин - Азмекейын „Патриот - шамыч“ ойлымаш сборникше лектыныт.

Вашке С. Н. Николаевын „Вӱдшӧ йога“ музыкальный драмыже, поэт Анатолий Бикын „Мыйын шӱдырем“ лӱман стих-шамыч сборникше лектыт.

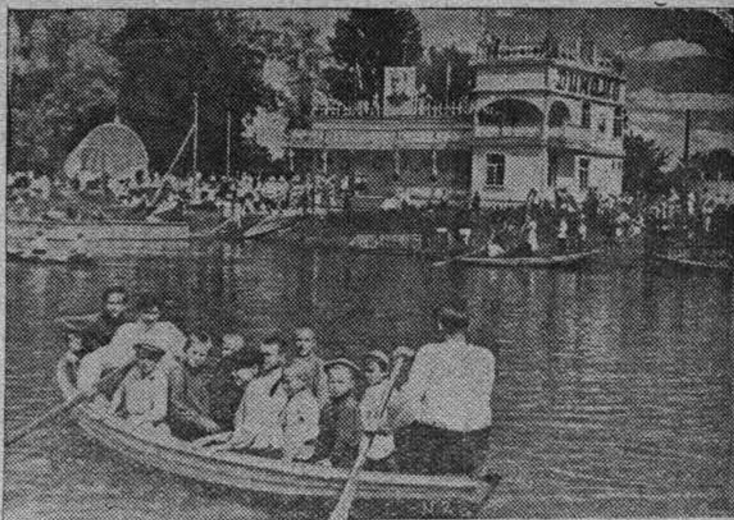
Йоча-шамычын пайремышт

24-ше июньышто „Динамо“ стадионышто тунемме ийым сеҥымаш дене пытарыме лӱмеш Йошкар Оласе школьник-шамычын кугу пайремышт лие. Йоча-шамыч мурым муралтен, колонна дене стадионыш чумыргат. Нунын ӱмбалне йошкар флаг-шамыч лойгат. Икмыняр жап гыч тунемше-шамыч трибуна воктелан строй дене шогальыч.

Йошкар-Олинский Городской Совет председатель Фокеев йолташ митингым почеш. Йоча-шамыч тунемме ийым успешно пытарымаш да весела каныдаш тӱҥалме дене Темерешев, Чапаев, Зуева йолташ-шамыч саламлышт. Школьник-шамыч лӱм дене 6-шо №-ан средний школым тунем пытарыше Володя Лифанов ойлыш:

— Советский элыште мыланна тунемаш чыла условий уло. Ме, средний школым тунем пытарше-шамыч, шукышт Йошкар Армий радамыш каена. Йошкар Армийын ончыклык воинже улына.

Митинг деч вара йоча-шамыч куршташ, модельым колтылаш тӱҥальыч. Туштак йоча-шамычлан аттракцион, организованно пуштен кештмаш организоватлыме ыле. Тыге йоча-шамыч 5 час марте тӱрлӧ модыш дене модыч.

24 июньышто Йошкар-Оласе школьник-шамыч пайремыштым ыштеныт. Те йоча шамычын „Динамо“ водный станцийыште модмыштым ужыда.

Фото М. Чуршуковын.

Врид. отв. редактора— К. А. ЛЕНСКИЙ.

Йошкар-Ола, Маргосиздатын типографийже. Уполн. Маргдавлита № 582.